

Äldre personers omsorg i förändring: Trender och ojämlikhet

Nka, 4 december 2025
Isabelle von Saenger, Postdoc, ARC

von Saenger, I. (2025). *Care and financial support in ageing families: the changing shape of inequality* [Karolinska Institutet].

Familjestöd i Sverige

Välfärd – individens välbefinnande

Universalism

Ur ett jämförande perspektiv...

Familj och vänner

- 2/3 tar emot omsorg från familj och vänner när man bor hemma

Familjens stöd omfattande!

Demografiska och samhälleliga förändringar

Åldrande befolkning

- Färre stödjer fler

En mer begränsad välfärd

- De i mest behov prioriteras
- Kvarboendeprincipen

Marknadsstyrd omsorg

- Utförare i privat regi
- RUT-avdrag

Ökande socioekonomiska klyftor

- Ojämlika livschanser och behov

Data

Undersökningen om äldre personers levnadsvillkor – SWEOLD

- Återkommande riksrepresentativ undersökning
- 77 år+
- 6 datainsamlingar (1992–2021)
- Hälsa, vård och omsorg, ekonomi, boende, familjförhållanden, aktiviteter m.m.
- Förälder–barn–dyader
 - Varje barns kön, social klass, avstånd till förälder
 - Transferspecifik information (omsorg/pengar)
- Barnbarn

The changing landscape of old age care. Subgroup variations in sources of care over three decades in Sweden

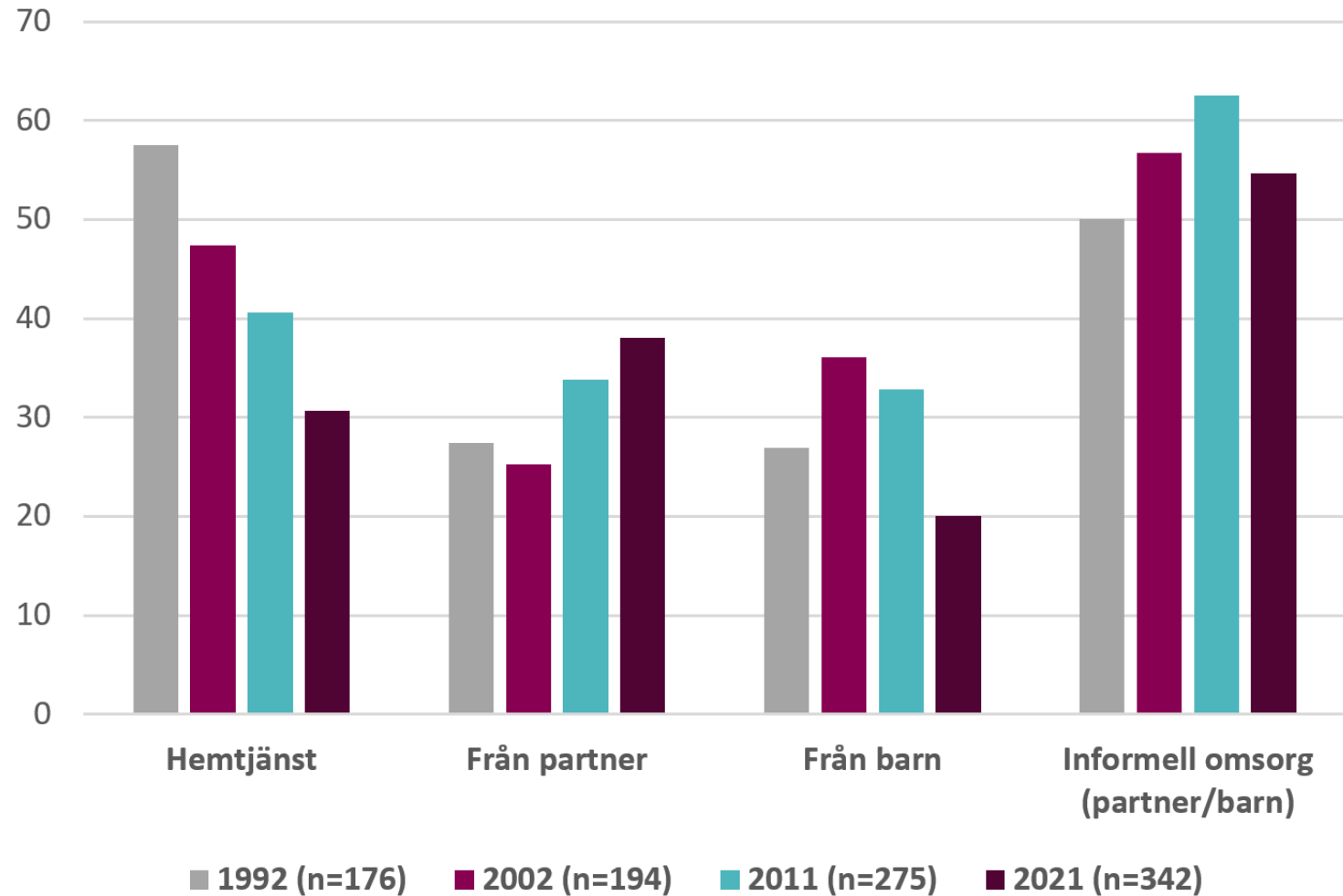
Isabelle von Saenger, Lena Dahlberg, Carin Lennartsson
(under review)

Syfte

- Undersöka förändringar över tre decennier i äldre personers mottagande av formell och informell omsorg **vid behov av hjälp** med hushållssysslor.
- Analysera hur dessa förändringar – samt användningen av olika omsorgskällor år 2021, inklusive privat betald omsorg – varierar efter kön, utbildning, hushållssammansättning och funktionsnedsättning.

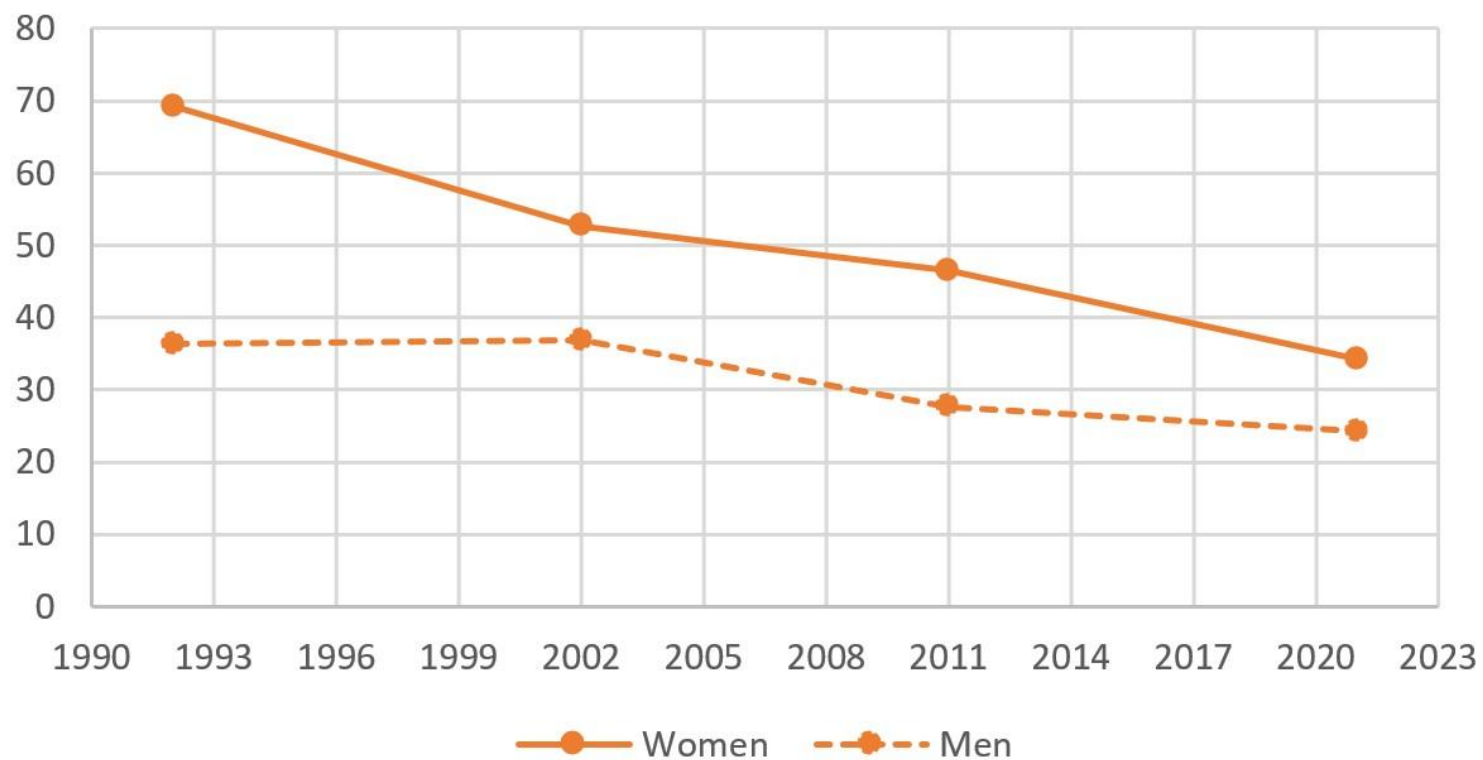

Mottagande av omsorg över tid (%)

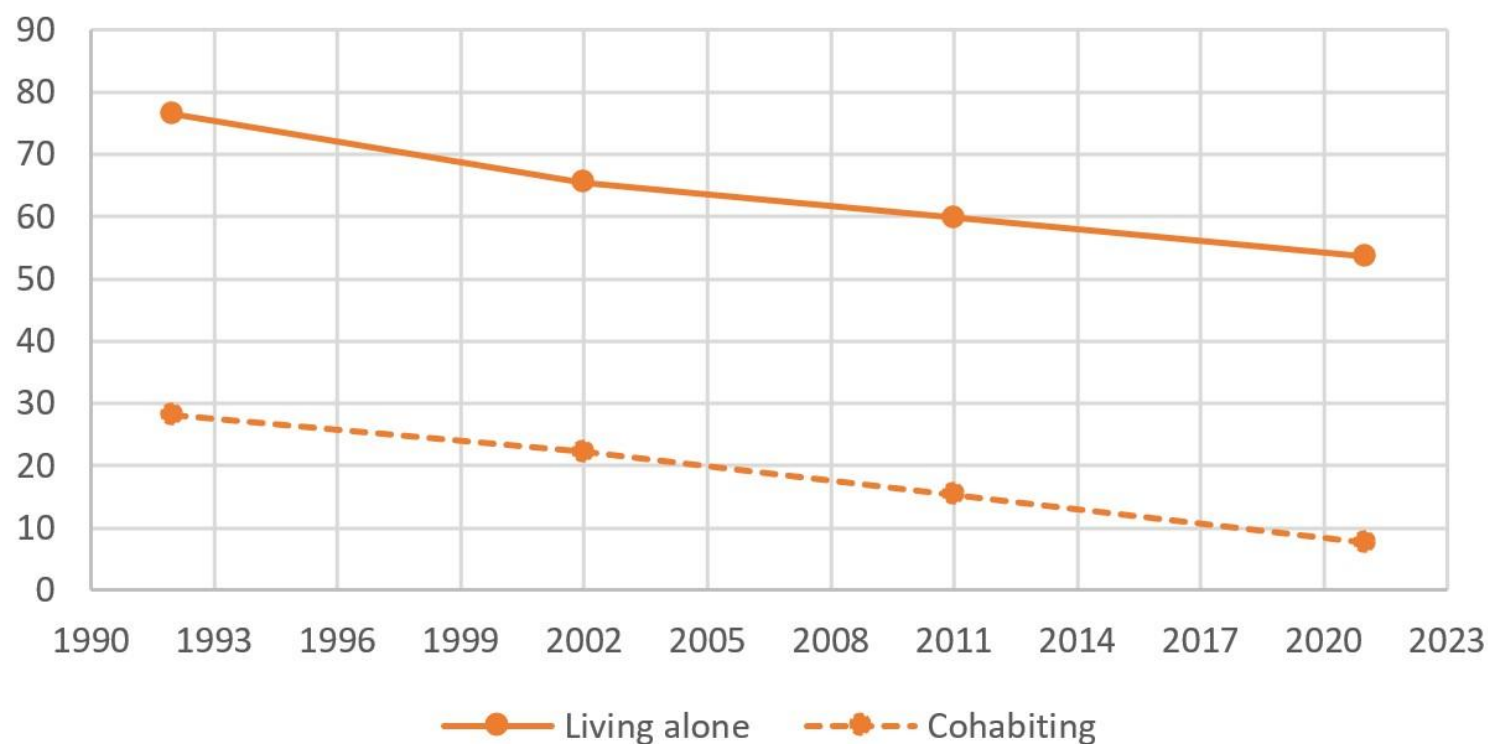
Mottagande av hemtjänst över tid uppdelat på kön (%)

Formal care

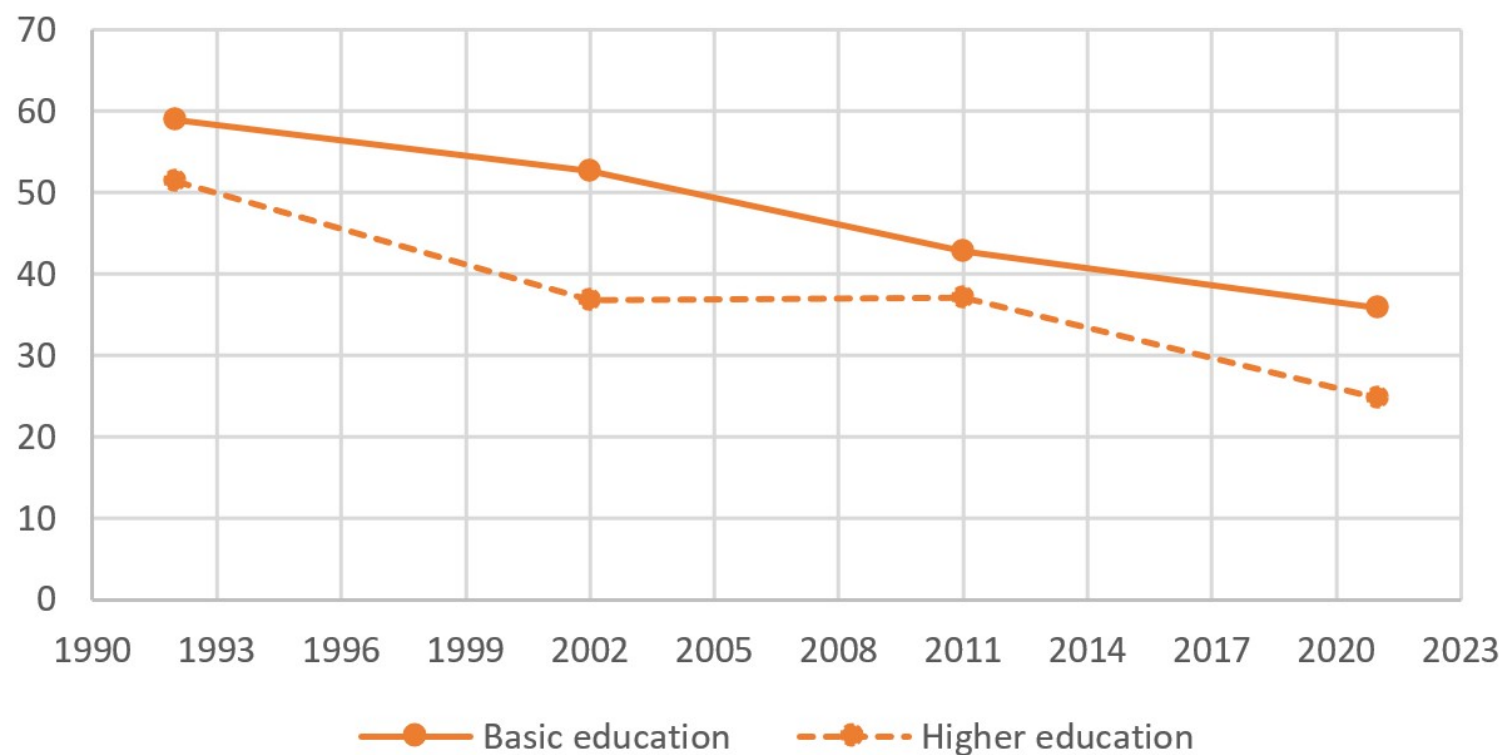
Mottagande av hemtjänst över tid uppdelat på hushållskomposition (%)

Formal care

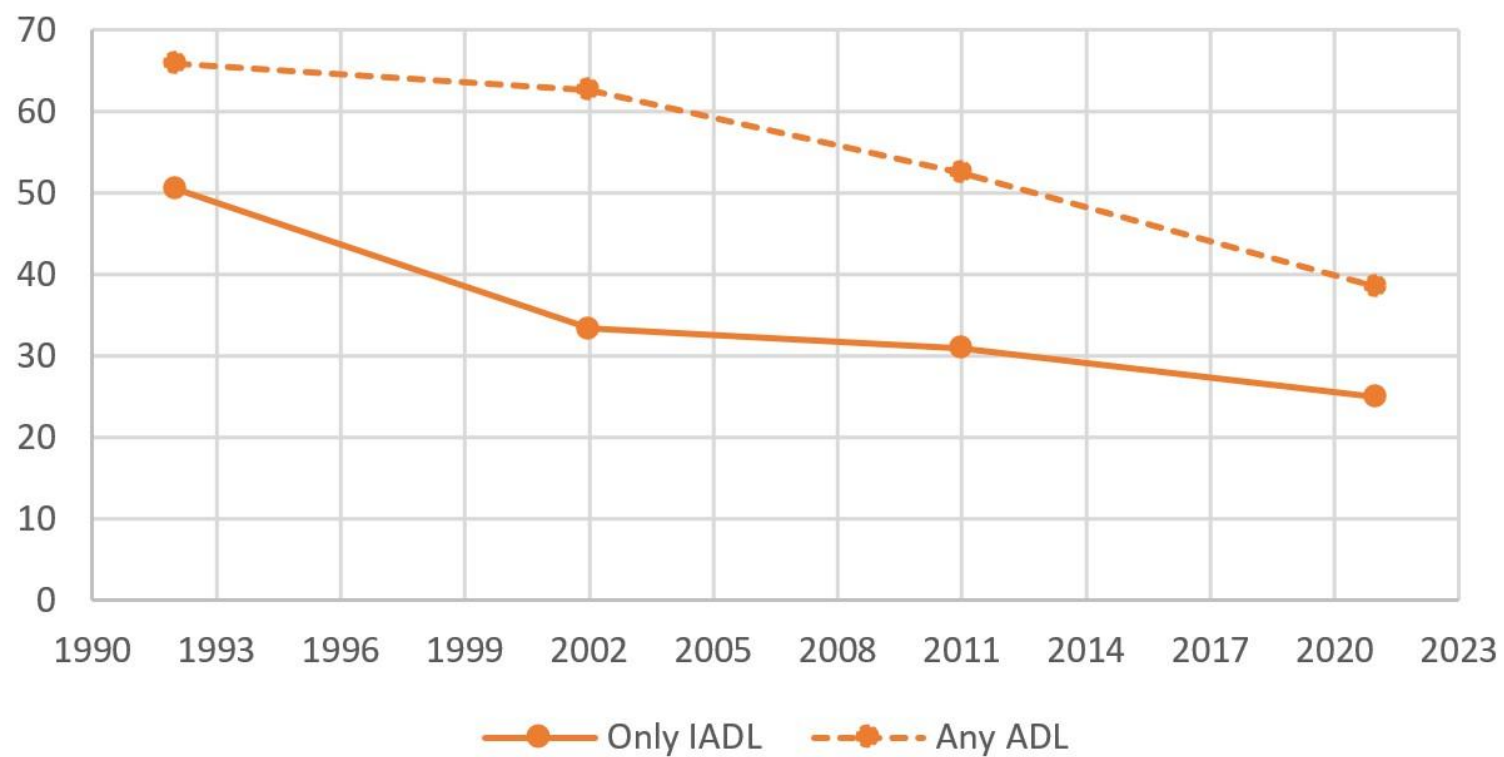
Mottagande av hemtjänst över tid uppdelat på utbildningsnivå (%)

Formal care

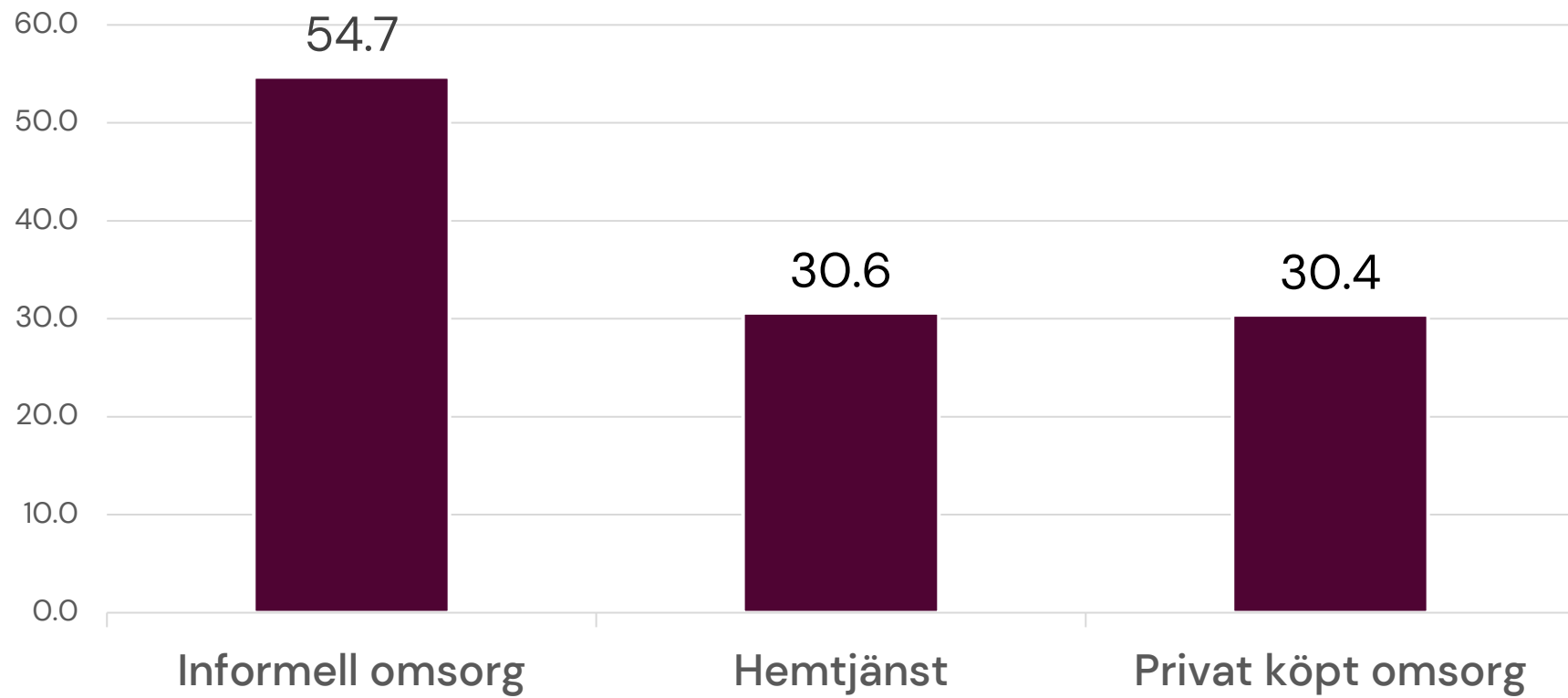

Mottagande av hemtjänst över tid uppdelat på funktionsförmåga (%)

Formal care

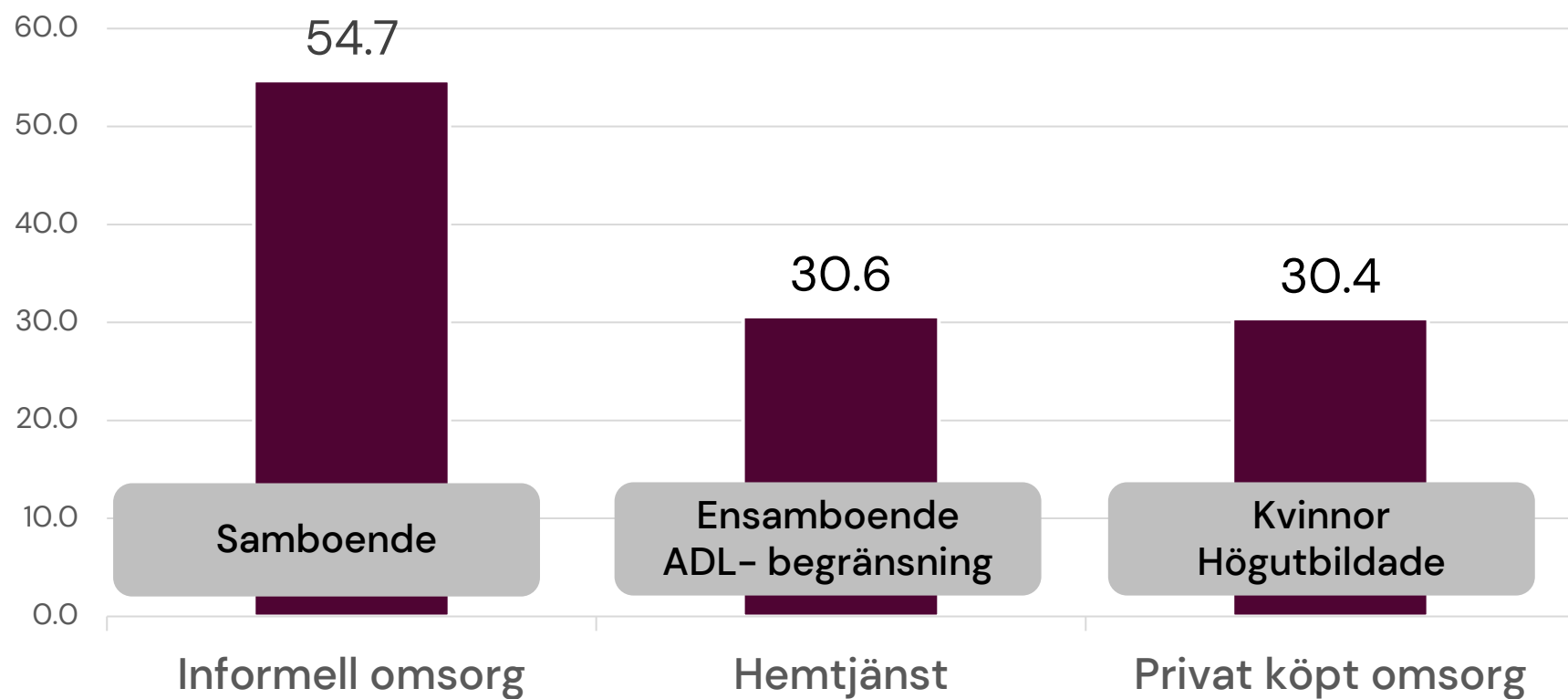

Mottagande av omsorg år 2021 (%)

(n=342)

Mottagande av omsorg år 2021 (%)

Justerat för kön, utbildning, hushållskomposition och funktionsförmåga

Will your child take care of you in your old age? Unequal caregiving received by older parents from adult children in Sweden

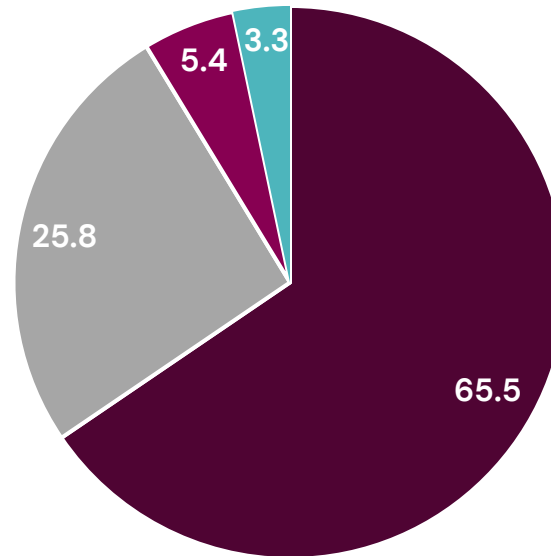
(publicerad i *European Journal of Ageing*, 2023)

Syfte

- Att undersöka vilken omsorg äldre föräldrar får från sina vuxna barn, när de får omsorg av någon, och hur omsorgsuppgifterna fördelas mellan dem.
- Att analysera hur denna fördelning varierar med barnens kön och sociala klass, med hänsyn till både föräldrars och barns egenskaper samt geografisk närhet.

von Saenger, I., Dahlberg, L., Augustsson, E., Fritzell, J., & Lennartsson, C. (2023). Will your child take care of you in your old age? Unequal caregiving received by older parents from adult children in Sweden. *European Journal of Ageing*, 20(1), 8.

Fördelning av omsorgsgrupper (%)

■ Ingen omsorg

■ 1 uppgift

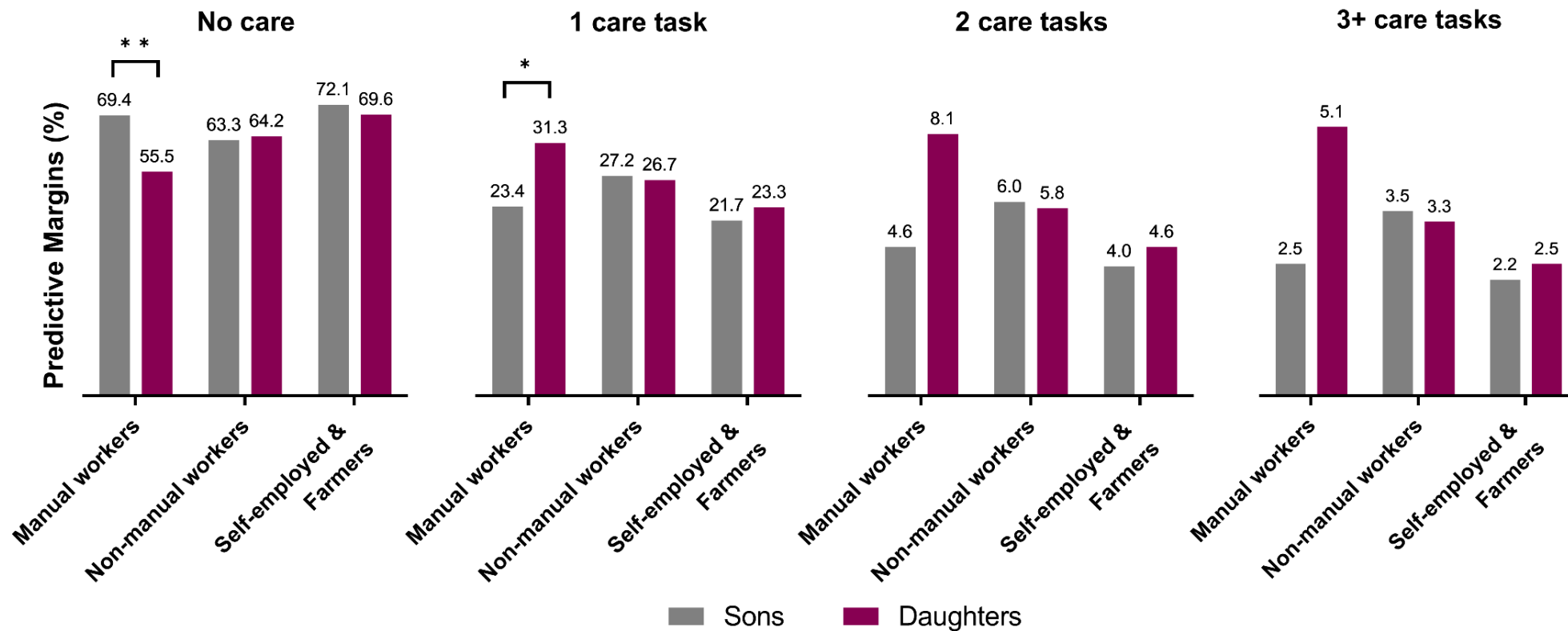
■ 2 uppgifter

■ 3+ uppgifter

Förälder-barn dyader (n=1164)

Tillhörande av omsorgsgrupp efter barns kön och sociala klass (%)

Justerat för förälders kön, hushållets sociala klass, ålder, hushållssammansättning, geografisk närhet samt barnets arbetsmarknadsaktivitet.

Slutsatser

- Familjen kliver fram medan välfärdsstaten backar
- Kvinnor – de som får och ger
- Välfärdens reträtt och möjligheten att köpa äldreomsorg förstärker socioekonomisk ojämlikhet
 - Familjer med ekonomiska resurser: köpt omsorg, finansiellt stöd
 - Familjer utan ekonomiska resurser: informell omsorg, inget finansiellt stöd
- Reproduktion av ojämlikhet i framtida generationer

Tack för att ni lyssnade!

isabelle.vonsaenger@ki.se

